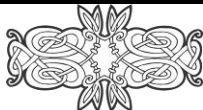

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА
СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

FINANCE, BANKING
AND INSURANCE

Герасименко Тамара, Бачинський Василь, Редченко Костянтин. Аналіз як інструмент формування економічної компоненти «Звіту про управління» страхової компанії. *Економічний дискурс*. 2021. Випуск 3-4. С. 104-114.

DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-2-11>

УДК 657.37:368.03-047.44
JEL Classification M41; G22

Герасименко Тамара

к.е.н., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

E-mail: gtoa@meta.ua

ORCID: 0000-0002-4684-4773

Бачинський Василь

к.е.н., професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

E-mail: bachinvi@meta.ua

ORCID: 0000-0001-5071-9038

Редченко Костянтин

д.е.н., професор, професор кафедри
обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

E-mail: redchenko@ukr.net

ORCID: 0000-0001-8234-4074

**АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ
«ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ» СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ**

Анотація

Вступ. Доступність і повнота інформації про економічну, соціальну та екологічну складові діяльності підприємств – необхідна умова забезпечення прозорості їх бізнесу. Особливої актуальності набуває це питання для страхових компаній, як підприємств, які становлять суспільний інтерес.

Методи. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи: індукції, дедукції, аналізу і синтезу – для вивчення норм законодавчо-нормативної бази Євросоюзу та України з питань інтегрованої звітності; методи групування і порівняння – для оцінювання структури і якості «Звітів про управління» страхових компаній;

абстрактно-логічний метод – для систематизації одержаних результатів аналізу.

Результати. Досліджено структуру та інформаційне наповнення «Звітів про управління» найбільших за обсягами надходжень і виплат за ризиковими видами страхування страхових компаній України. Виявлені основні чинники, які обумовили значний обсяг інформації у «Звіті про управління» окремих страхових компаній. Запропоновано уніфікувати подання страховими компаніями інформації у розділах «Результати діяльності» і «Ліквідність та зобов'язання» у «Звіті про управління». Зазначено про необхідність розробки Національним банком України окремих Методичних рекомендацій зі складання «Звіту про управління» для небанківських фінансових установ, які б враховували специфіку їх діяльності.

Перспективи. Впровадження у практику запропонованої методики формування розділів «Результати діяльності» і «Ліквідність та зобов'язання» «Звіту про управління» підвищить рівень прозорості страхового бізнесу та спростить процедуру їх підготовки фахівцями страхових компаній і процес систематизації даних зацікавленим особам (насамперед НБУ).

З огляду на практичну доцільність розробки окремих методичних рекомендацій зі складання «Звіту про управління» для страхових компаній з урахуванням специфіки їх бізнесу, вбачаємо за необхідне подальше дослідження змістовного наповнення і формату подання інших розділів «Звіту про управління».

Ключові слова: звіт про управління, страхова компанія, аналіз, страхові премії, страхові виплати.

Вступ.

Прийняття Європейським Парламентом та Радою ЄС Директив 2013/34/ЄС [1] та 2014/95/ЄС [2] та імплементація їх вимог в українське законодавство шляхом внесення змін до Закону України від 16.07.1999 р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [15], які набрали чинності відповідно до Закону України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII, з-поміж багатьох інших питань, викликали гострі дискусії серед наукової спільноти і практиків навколо «Звіту про управління». Форма «Звіту про управління» не є регламентованою. З одного боку, це надає широкі можливості для господарюючих суб'єктів, оскільки вони самостійно визначають обсяги, доречність та формат подання інформації як фінансового, так і нефінансового характеру. З іншого боку, відсутність стандартизованої форми «Звіту про управління» викликає певні практичні труднощі у процесі його формування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Теоретичні, організаційні та методологічні питання формування концепції інтегрованої звітності висвітлені у працях К. В. Безверхого, П. О. Куцика, С. Ф. Легенчука, А. В. Озеран, І. Б. Садовської та багатьох інших науковців. Безпосередньо питання, які пов'язані з теоретичною складовою та організацією і методикою формування «Звіту про управління», висвітлені у працях таких науковців, як: Т. А. Бондар, К. В. Безверхий, В. М. Жук, І. В. Жиглей, Д. О. Калітенко, Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, В. П. Пантелеєв, Н. Г. Царук та ін. Однак, незважаючи на підвищений інтерес науковців до цієї нової форми звітності, багато питань, пов'язаних, насамперед, із повнотою, достатністю та якістю інформаційного наповнення Звіту, залишаються невирішеними.

Мета.

Метою статті є аналіз «Звіту про управління» найбільших за обсягами страхових надходжень і виплат за ризиковими видами страхування страхових компаній України на предмет достатності й якості розкриття в ньому інформації та визначення контенту і формату подання окремих його розділів.

Методологія дослідження.

У статті використані загальнонаукові методи індукції, дедукції, аналізу та синтезу (для дослідження теоретичного матеріалу) порівняльного аналізу (при вивченні «Звітів про управління» страхових компаній); абстрактно-логічний (при систематизації результатів дослідження).

Результати.

Прийняття Європейським Парламентом та Радою ЄС Директиви 2013/34/ЄС «Про річну фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність і пов'язані з ними звіти окремих підприємств» від 26.06.2013 [1] та Директиви 2014/95/ЄС «Про розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації окремими великими компаніями та групами» [2] забезпечило формування нормативно-правової бази бухгалтерського обліку на території Євросоюзу. В Україні, як державі, яка рухається шляхом євроінтеграції, з метою адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Євросоюзу, норми цих директив були імplementовані шляхом внесення змін до Закону України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Закон України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII, яким було внесено зміни, набрав чинності 01.01.2018 р. Саме цим Законом започатковано нову форму звітності – «Звіт про управління».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Звіт про управління» – це документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності» [16]. Стаття 11 цього Закону України передбачає подання «Звіту про управління» разом із фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені Законом. Якщо підприємство складає консолідовану фінансову звітність то, відповідно, з нею подають і «Консолідований звіт про управління». Варто зауважити, що відповідно до норм Закону України середні підприємства мають право не відображати у «Звіті про управління» нефінансову інформацію, а малі та мікропідприємства взагалі звільнені від його подання.

На наш погляд, «Звіт про управління» – це документ, який відіграє важливу роль у формуванні іміджу й ділової репутації господарюючого суб'єкта та сприяє підвищенню рівня довіри серед стейкхолдерів, оскільки забезпечує прозорість бізнесу і доступність інформації.

Особливо актуальним він є для підприємств, які становлять суспільний інтерес. До таких підприємств, поряд із емітентами цінних паперів, банками, недержавними пенсійними фондами, іншими фінансовими установами та усіма великими підприємствами, належать і страхові компанії.

Станом на 01 січня 2021 року в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалось 210 страховиків, з них 20 – компанії зі страхування життя. Кількість страхових компаній у 2021 році має тенденцію до зменшення. За даними регулятора ринку небанківських фінансових послуг – Національного банку України, станом на 30 вересня 2021 року кількість страхових компаній зменшилася до 169. 17 із них є компаніями зі страхування життя [14].

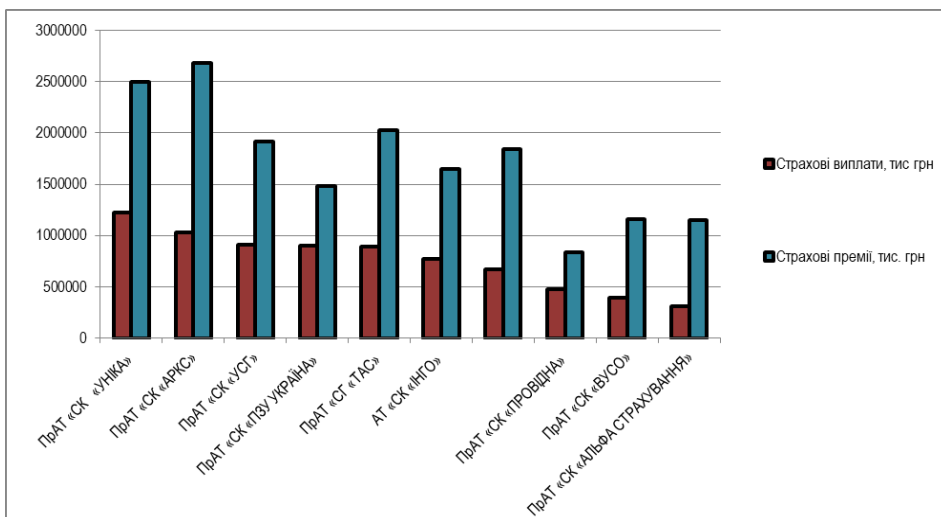
Концентрація страхового ринку у 2020 році була достатньо сталою і, порівняно з попереднім роком, не зазнала істотних змін. Так, зокрема, 90% страхових премій за 2020 рік було сконцентровано у 60 страховиків (50 страховиків – з ринку non-life та 10 страховиків з ринку life).

Для дослідження структури «Звіту про управління» та його змістовного наповнення нами було обрано ТОП 10 страхових компаній України за обсягами страхових виплат і премій за ризиковими видами страхування за 2020 рік (рис. 1).

У 2020 році найбільше страхових виплат – 1226,6 млн грн було здійснено ПрАТ «СК «УНІКА». Друге місце за даним показником займало ПрАТ «СК «АРКС» – 1027,7 млн грн. До першої п'ятірки страхових компаній за виплатами увійшли також ПрАТ «СК «УСГ», ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА» та ПрАТ «СГ «ТАС».

Водночас, за обсягом одержаних премій лідувала страхова компанія «АРКС» – 2680 млн грн, а «УНІКА» займала другу позицію – 2495,6 млн грн. Увійшли до першої п'ятірки за даним показником ПрАТ «СГ «ТАС», ПрАТ «СК «УСГ» та ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Ознайомлення з інформацією, розміщеною на веб-сайтах 10 страхових компаній, дозволяє констатувати той факт, що всі страховики, окрім ПрАТ «СК «УСГ» та ПрАТ «СК «АЛЬФА СТРАХУВАННЯ», сформували та оприлюднили «Звіт про управління» за 2020 рік.

Рис. 1. Страхові премії і виплати за ризиковими видами страхування TOP 10 страхових компаній України за 2020 рік

*Джерело: сформовано на основі [15].

Дослідження оприлюднених звітів дозволяє зробити висновок про те, що страхові компанії при формуванні «Звіту про управління» в основному керувалися Методичними рекомендаціями, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. за №982 [17]. Відповідно, всі страхові компанії [5-11], окрім ПрАТ «СК «УНІКА» [12], висвітлили у звітах інформацію за напрямками: організаційна структура та опис діяльності підприємства; результати діяльності; ліквідність та зобов'язання; екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика; ризики; дослідження та інновації; фінансові інвестиції; перспективи розвитку; корпоративне управління (складають підприємства-емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію). У «Звіті про управління» ПрАТ «СК «УНІКА» не розкрито інформації за такими напрямками, як: «Ліквідність та зобов'язання», «Дослідження та інновації» та «Перспективи розвитку» [12].

Однак, варто зауважити, що дослідження «Звітів про управління» за 2020 рік восьми страхових компаній України засвідчує про суттєві відмінності в обсягах, повноті та доречності подання інформації.

Зокрема, обсяги «Звітів про управління» досліджених восьми страхових компаній коливаються від 8 до 31 сторінки. На наш погляд, значний обсяг «Звіту про управління» окремих страхових компаній обумовлений, в основному, висвітленням інформації, доцільність якої в даному документі викликає сумнів. До прикладу, «Звіт про управління» ПрАТ «СК «ПРОВІДНА» [11] за 2020 рік викладений на 31 сторінці. Водночас у Звіті, на дев'яти сторінках, описано процедуру всіх 12 додаткових випусків акцій за весь період існування Товариства. Однак самим цікавим є те, що у звітному періоді збільшення величини зареєстрованого капіталу не відбувалося.

Виникає питання, наскільки важливою є така інформація і хто може бути її користувачем. Включення даної інформації у Звіт є невиправданим і з тієї точки зору, що підприємства-емітенти цінних паперів на своїх офіційних сайтах оприлюднюють річну інформацію емітента цінних паперів.

Наступною причиною, яка призвела до суттєвого, невиправданого, на наш погляд, збільшення обсягу Звіту, було включення до нього всього переліку наявних у страхової компанії ліцензій із зазначенням їх номерів, серій та дат видачі. Зокрема інформація про ліцензії ПрАТ «СК «УНІКА» [12] та ПрАТ «СК «ВУСО» [9] викладена на 4 сторінках, ПрАТ «СК «АРКС» – 1 сторінці [6].

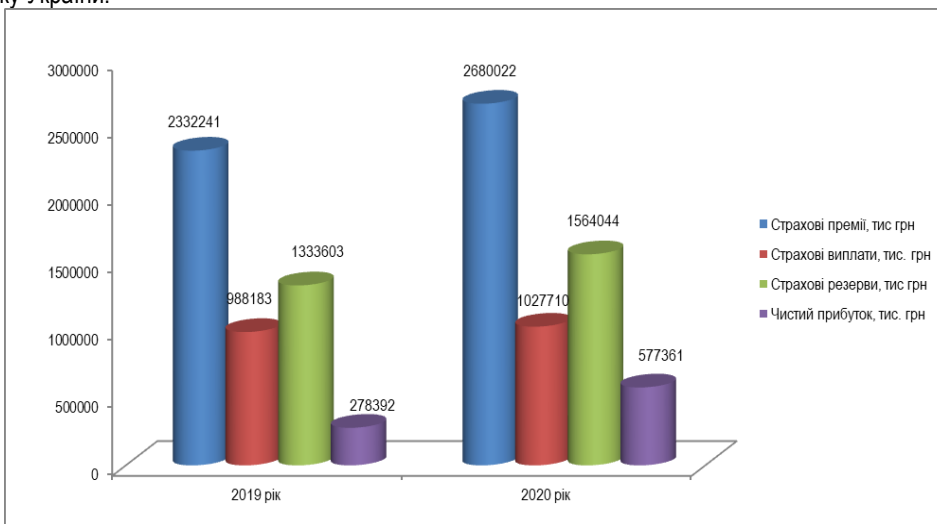
З огляду на те, що всі наявні у страхової компанії ліцензії розміщені на її офіційному веб-сайті, у Звіті достатньо, як і передбачено це Методичними рекомендаціями, розмістити посилання на джерело, що містить цю інформацію. З огляду на зазначене, на наш погляд, оптимальним буде розкриття інформації у «Звіті про управління» на 10-15 сторінках.

Не применшуючи значимість розкриття у «Звіті про управління» інформації екологічного та соціального характеру, вбачаємо за доцільне акцентувати нашу увагу на економічній складовій у розділах «Результати діяльності» і «Ліквідність та зобов'язання». Розкриття інформації за цими напрямками потребує певних аналітичних розрахунків із подальшою інтерпретацією одержаних результатів.

Аналіз досліджених «Звітів про управління» дозволяє констатувати, що за напрямом «Результати діяльності» страхові компанії наводять інформацію про одержані страхові премії. Однак, тільки ПрАТ «СК «АРКС» [6], ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА» [10], ПрАТ «СГ «ТАС» [5] та АТ «СГ «ІНГО» [7] деталізують її за видами страхування. Інші страхові компанії зазначають загальну величину одержаних страхових премій. Інформацію про страхові виплати досліджені компанії, окрім ПрАТ «СГ «ТАС», розкривають у Звіті за загальною величиною.

На наш погляд, у розділі «Результати діяльності» страховим компаніям доречно розкривати інформацію за такими показниками, як: страхові платежі (премії) та виплати; страхові резерви та фінансовий результат діяльності, як мінімум, за два роки. Вибір даних показників обумовлений тим, що вони дають змогу стейкхолдерам оцінити надійність страхової компанії.

Оскільки розкриття інформації у даному розділі ґрунтується на використанні економічних показників, стає можливим уніфікувати форми подання інформації. Вважаємо, що інформацію за страховими платежами, виплатами і резервами та фінансовими результатами діяльності доречно подавати графічно з використанням діаграм (рис. 2) з подальшою економічною інтерпретацією цифрового матеріалу у такому форматі: «У 2020 році у ПрАТ «СК «АРКС» спостерігалася позитивна динаміка за основними показниками, що переконливо демонструє розширення масштабів діяльності. Зокрема, страхові премії компанії у 2020 році порівняно з попереднім зросли на 347781 тис грн, що дозволило їй за даним показником зайняти лідируючу позицію на страховому ринку України.

**Рис. 2. Страхові премії, виплати і резерви та чистий прибуток
ПрАТ «СК «АРКС» за 2019-2020 роки**

*Джерело: сформовано на основі [6].

Страхові виплати компанії у 2020 році, порівняно з 2019 роком, зросли на 39527 тис грн (друге місце у рейтингу страхових компаній України за даним показником). Зростання страхових премій і виплат супроводжувалося у 2020 році збільшенням резервів на 230441 тис грн та чистого прибутку – на 298969 тис грн. Перевищення темпу зростання страхових резервів (17,28%) над темпом зростання страхових премій (14,91%) засвідчує про підвищення рівня надійності, а суттєве перевищення темпу зростання чистого прибутку (107,39%) над темпом зростання страхових премій (14,91%) – про зростання рівня ефективності функціонування ПрАТ «СК «АРКС» у 2020 році порівняно з попереднім».

Необхідним також вбачається розкриття інформації про страхові платежі і виплати за окремими видами страхування. На наш погляд, в аналітичній таблиці доречно відобразити всі обов'язкові і добровільні види страхування, за якими вказати обсяги страхових платежів і їх структуру як мінімум за два роки. В аналогічній за будовою таблиці доречно подати інформацію і про страхові виплати. Це дасть змогу забезпечити інформаційні потреби, насамперед, клієнтів страхової компанії, оскільки вони зможуть визначити пріоритетні для окремого страховика види страхування (за частками страхових платежів у загальних надходженнях) та оцінити рівень довіри споживачів послуг до компанії (за частками страхових виплат у загальних відшкодуваннях).

Важливою складовою «Звіту про управління» страхової компанії є розділ «Ліквідність та зобов'язання». Розкриття у Звіті інформації про ліквідність – це аргументація надійності страхової компанії. Відповідно до ст. 30 ЗУ «Про страхування» страхові компанії зобов'язані дотримуватися умов забезпечення платоспроможності. До таких умов законодавчо віднесені:

- наявність сплаченого статутного фонду для страховиків-резидентів або гарантійного депозиту для філій страховиків-нерезидентів та наявність гарантійного фонду страховика;
- створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань;
- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [3].

Окрім цього, відповідно до «Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика» [18] (далі – Положення №850) страхові компанії повинні дотримуватись нормативів платоспроможності та достатності капіталу, ризиковості операцій та якості активів.

Відповідно до Положення №850 страховик зобов'язаний на будь-яку дату дотримуватись критеріїв ліквідності, прибутковості та якості активів страховика, нормативу платоспроможності та достатності капіталу, нормативу ризиковості операцій та нормативу якості активів.

Норматив платоспроможності та достатності капіталу (НПДК) – сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, що визначається як більша з таких величин:

$$\text{НПДК} = З + К, \quad (1)$$

$$\text{НПДК} = З + НЗП, \quad (2)$$

де $З$ – величина довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, що розраховується відповідно до законодавства та визначається як сумарна величина розділів II–IV пасиву балансу (Звіту про фінансовий стан);

$К$ – величина, що дорівнює: 30 млн грн – для страховика, який здійснює або планує здійснювати види страхування інші, ніж страхування життя; 45 млн грн – для страховика, який здійснює або планує здійснювати страхування життя;

$НЗП$ – нормативний запас платоспроможності, який відповідно до ЗУ «Про страхування» на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме:

«перша – підраховується шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50 відсотків страхових премій, належних перестраховикам;

друга – підраховується шляхом множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховання» [18]. Для страхових компаній, які здійснюють ризикові види страхування, нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу, може бути зменшений на розмір відстрочених аквізичних витрат в обсязі не більше 25 відсотків розміру сформованого резерву незароблених премій.

Норматив ризиковості операцій – сума прийнятних активів, які відповідають вимогам диверсифікації, встановленим Положенням №850, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, що визначається як розмір страхових резервів, які розраховуються відповідно до законодавства.

Норматив якості активів – «сума активів, що визначені Положенням №850 як низькоризикові активи, яка на будь-яку дату має бути не менше нормативного обсягу активів, який визначається для страхових компаній, які здійснюють ризикові види страхування:

- у розмірі 40 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків) – для страховиків, які отримали ліцензію на провадження діяльності хоча б за одним із видів обов'язкового страхування та рівень вхідного перестраховання не перевищує 10 відсотків;

- у розмірі 20 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків) – для страховиків, які отримали ліцензію на провадження діяльності тільки за видами добровільного страхування та рівень вхідного перестраховання не перевищує 10 відсотків;

- у розмірі 60 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків) – для страховиків, у яких рівень вхідного перестраховання перевищує 10 відсотків та/або рівень вхідного перестраховання перевищує 50 відсотків» [18].

Вважаємо, що з огляду на те, що за даними НБУ, станом на 1 січня 2021 року 46 страховиків-ліцензіатів не виконують нормативів платоспроможності та достатності капіталу або ризиковості активів [13], розкриття у «Звіті про управління» інформації про ліквідність є достатньо важливою і затребуваною. Найбільш доступним і наглядним буде табличний спосіб подання інформації (табл. 2) та наступна інтерпретація даних: «Дані таблиці 2 засвідчують, що у ПрАТ «СК «ВУСО» фактична платоспроможність та достатність капіталу перевищувала розраховані відповідно до чинного законодавства нормативні значення на 1089 тис грн та 1774 тис грн на початок і кінець 2020 року, відповідно.

Таблиця 2. Оцінка дотримання нормативів платоспроможності і достатності капіталу, ризиковості операцій та якості активів ПрАТ «СК «ВУСО» станом на 31 грудня 2019 - 2020 років, тис грн

№ з/п	Показники	Норматив станом на 31 грудня		Фактичне значення станом на 31 грудня		Відхилення від нормативу станом на 31 грудня	
		2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
1.	Платоспроможність та достатність капіталу	529350	506582	530439	508356	1089	1774
2.	Ризиковість операцій	351368	294653	407775	421615	56407	126962
3.	Якість активів	130626	116844	267372	244281	136746	127437

Джерело: сформовано на основі [4; 9].

Оцінювання відповідності нормативу ризиковості операцій дозволяє зробити висновок про те, що у ПрАТ «СК «ВУСО» сума прийнятих активів, які відповідають вимогам диверсифікації, перевищує величину страхових резервів на 56407 тис грн на початок та 126962 тис грн – на кінець 2020 року. Позитивним є той факт, що перевищення над нормативом на кінець року, порівняно з початком, зросло більше, ніж у два рази.

Достатньо високою є і якість активів, про що засвідчує перевищення фактичної величини низькоризикових активів над їх нормативним значенням на 136746 тис грн та 127437 тис грн, відповідно на початок і кінець 2020 року.

Отже, наведення у «Звіті про управління» відповідного цифрового матеріалу, який характеризує платоспроможність, ризиковість операцій та якість активів страхової компанії, з необхідним тлумаченням окремих показників сприятиме підвищенню рівня довіри у потенційних користувачів страхових послуг.

Висновки і перспективи.

Дослідження «Звітів про управління» за 2020 рік восьми найбільших за обсягами страхових надходжень і виплат за ризиковими видами страхування страхових компаній України дало змогу зробити висновок про те, що при його складанні вони в основному керуються Методичними рекомендаціями за №982. Однак, у Звітах окремих компаній інформація за ключовими індикаторами є відсутньою або ж висвітлена у недостатньому обсязі. Звіти чотирьох із восьми досліджених страхових компаній обтяжені за обсягом інформацією, яка дублює доступні для користувачів дані, розміщені на офіційних сайтах.

Доцільність розкриття страховими компаніями інформації у розділах «Результати діяльності» і «Ліквідність та платоспроможність» «Звіту про управління» за методикою, запропованою авторами, обумовлена рядом переваг. По-перше, уніфікований формат подання інформації значно спростить як процедуру складання «Звіту про управління» фахівцями страхової компанії, так і процес систематизації даних зацікавленим особам (насамперед, НБУ як регулятором ринку небанківських фінансових послуг). По-друге, розкриття інформації у запропонованому форматі (графіки, таблиці) сприятиме задоволенню інформаційних потреб ширшого кола стейкхолдерів та підвищенню рівня прозорості страхового бізнесу.

Вважаємо, що НБУ доречно було б розробити окремі Методичні рекомендації зі складання «Звіту про управління» для страхових компаній з урахуванням специфіки їх бізнесу. Відповідно, змістовне наповнення та формат подання інших розділів «Звіту про управління» страхових компаній потребує подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L003>. (дата звернення: 23.09.2021).
2. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2014:330:FULL&f>. (дата звернення: 23.09.2021).
3. Закон України «Про страхування». *Постанова ВР № 86/96-ВР від 07.03.96*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 23.09.2021).
4. Звіт про управління за 2019 рік ПрАТ «СК «ВУСО». Офіційний сайт ПрАТ «СК «ВУСО». URL : <https://vuso.ua/kompaniya/otchetiy-i-licenzii.html>. (дата звернення: 24.09.2021).
5. Звіт про управління за 2020 рік АТ «СГ «ТАС». Офіційний сайт АТ «СГ «ТАС». URL : https://sgtas.ua/regulyarnayagodovayainformacziya/_zv%D1%96tn%D1%96st-za-2020-r%D1%96k/ (дата звернення: 24.09.2021).
6. Звіт про управління за 2020 рік АТ «СК «АРКС». Офіційний сайт АТ «СК «АРКС». URL : <https://arx.com.ua/uploads/about/finance/reports>. (дата звернення: 24.09.2021).
7. Звіт про управління за 2020 рік АТ «СК «ІНГО». Офіційний сайт АТ «СК «ІНГО». URL : <https://ingo.ua/pro-kompaniyu/finansovi-pokazniki>. (дата звернення: 28.09.2021).
8. Звіт про управління за 2020 рік ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». Офіційний сайт ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». URL : <https://arsenal-ic.ua/page/finansova-zvitnist>. (дата звернення: 28.09.2021).
9. Звіт про управління за 2020 рік ПрАТ «СК «ВУСО». Офіційний сайт ПрАТ «СК «ВУСО». URL : <https://vuso.ua/kompaniya/otchetiy-i-licenzii.html>. (дата звернення: 27.09.2021).

10. Звіт про управління за 2020 рік ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА». Офіційний сайт ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА». URL : <https://www.pzu.com.ua/about/finance/reports.html>. (дата звернення: 28.09.2021).
11. Звіт про управління за 2020 рік ПрАТ «СК «ПРОВІДНА». Офіційний сайт ПрАТ «СК «ПРОВІДНА». URL : <https://providna.ua/company/riczni-zviti>. (дата звернення: 28.09.2021).
12. Звіт про управління за 2020 рік ПрАТ «СК «УНІКА». Офіційний сайт ПрАТ «СК «УНІКА». URL : https://unika.ua/ua/about_us/initial_data/ (дата звернення: 28.09.2021).
13. Огляд небанківського фінансового сектору. НБУ. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-kviten-2021-roku>. (дата звернення: 28.09.2021).
14. Офіційний сайт НБУ. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rinok-nebankivskih-finansovih-ustanov-zris-za-pidsumkami-2020-roku-bilshist-segmentiv-otrimali-pributok-oglyad-nebankivskogo-finsektor>. (дата звернення: 28.09.2021).
15. Підсумки страхового ринку: 12 місяців 2020. *Insurance TOP*. 2021. №1 (77). URL : <https://forinsurer.com/files/file00703.pdf>. (дата звернення: 24.09.2021).
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 28.09.2021).
17. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства України від 07.12.2018 р. №982. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>. (дата звернення: 30.09.2021).
18. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 07.06.2018 р. №850. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#Text>. (дата звернення: 28.09.2021).

Статтю отримано: 06.10.2021 / Рецензування 23.11.2021 / Прийнято до друку: 30.12.2021

Tamara Gerasymenko

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation
Lviv University of Trade and Economics
Lviv, Ukraine

E-mail: gtoa@meta.ua

ORCID: 0000-0002-4684-4773

Vasyl Bachynskiy

Ph.D. (in Economics), Professor,
Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation
Lviv University of Trade and Economics
Lviv, Ukraine

E-mail: bachinvi@meta.ua

ORCID: 0000-0001-5071-9038

Konstantyn Redchenko

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department
of Accounting, Control, Analysis and Taxation
Lviv University of Trade and Economics
Lviv, Ukraine

E-mail: redchenko@ukr.net

ORCID: 0000-0001-8234-4074

**ANALYSIS AS A TOOL FOR FORMING THE ECONOMIC COMPONENT
OF THE INSURANCE COMPANY'S «MANAGEMENT REPORT»**

Annotation

Introduction. Availability and completeness of information about the economic, social and environmental components of enterprises activities is a necessary condition for ensuring the transparency of their business. This issue is especially relevant for insurance companies which are the enterprises of public interest.

Methods. In the process of research general scientific methods were used: induction, deduction, analysis and synthesis – to study the norms of the legislative and regulatory framework of the European Union and Ukraine on integrated reporting issues; methods of grouping and comparison – to assess the structure and quality of the Management Reports of insurance companies; abstract and logical method – to systematize the results of the analysis obtained.

Results. The structure and information content of the "Management Reports" of the largest, in terms of receipts and payments volumes by risky types of insurance of Ukrainian insurance companies, are studied. The main factors that led to a significant amount of data in the «Management Report» of some insurance companies have been identified. It is proposed to unify the submission of information by insurance companies in the chapters «Performance» and «Liquidity and Liabilities» in the «Management Report». It is noted that the National Bank of Ukraine needs to develop separate Guidelines for the preparation of the Management Report for non-banking financial institutions, which would take into account the specifics of their activities.

Discussion. Implementation of the proposed method of the «Management Report» formation in the chapters «Performance» and «Liquidity and Liabilities» will increase the level of transparency of the insurance business and simplify the procedure for their preparation by insurance companies staff as well as the process of data systematizing by stakeholders (first of all National Bank of Ukraine).

In view of the practical feasibility of developing separate guidelines on the preparation of the «Management Report» for insurance companies, taking into consideration the specifics of their business, we perceive the need for further research of content and format of submission of other sections of the «Management Report».

Keywords: Management Report, insurance company, analysis, insurance premiums, insurance payments.

References

1. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L003>.
2. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2014:330:FULL&f>.
3. Zakon Ukrainy «Pro strakhuvannya» vid 07.03.96. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Zvit pro upravlinnya za 2019 rik PrAT «SK «VUSO». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «VUSO». Retrieved from <https://vuso.ua/kompaniya/otchetiy-i-licenzii.html>.
5. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik AT «SH «TAS». Ofitsiynyy sayt AT «SH «TAS». Retrieved from <https://sgtas.ua/regulyarnayagodovayainformacziya/zv%D1%96tn%D1%96st-za-2020-%D1%96k/>
6. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik AT «SK «ARKS». Ofitsiynyy sayt AT «SK «ARKS». Retrieved from <https://arx.com.ua/uploads/about/finance/reports>.
7. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik AT «SK «INHO». Ofitsiynyy sayt AT «SK «INHO». Retrieved from <https://ingo.ua/pro-kompaniyu/finansovi-pokazniki>.
8. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik PrAT «SK «Arsenal Strakhuvannya». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «Arsenal Strakhuvannya». Retrieved from <https://arsenal-ic.ua/page/finansova-zvitnist>.
9. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik PrAT «SK «VUSO». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «VUSO». Retrieved from <https://vuso.ua/kompaniya/otchetiy-i-licenzii.html>.
10. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik PrAT «SK «PZU UKRAINA». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «PZU UKRAINA». Retrieved from <https://www.pzu.com.ua/about/finance/reports.html>.
11. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik PrAT «SK «PROVIDNA». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «PROVIDNA». Retrieved from <https://providna.ua/company/riczni-zviti>.
12. Zvit pro upravlinnya za 2020 rik PrAT «SK «UNIKA». Ofitsiynyy sayt PrAT «SK «UNIKA». Retrieved from https://uniqa.ua/ua/about_us/initial_data/
13. Ohlyad nebankivskoho finansovoho sektoru. Natsionalnyy banku Ukrainy. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-kviten-2021-roku>.
14. Ofitsiynyy sayt NBU. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rinok-nebankivskih-finansovih-ustanov-zris-za-pidsumkami-2020-roku-bilshist-segmentiv-otrimali-pributok-oglyad-nebankivskogo-finsektor>.
15. Pidsumky strakhovoho rynku: 12 misyatsiv 2020 [Insurance market results: 12 months 2020]. Insurance TOP, 1 (77). Retrieved from <https://forinsurer.com/files/file00703.pdf>.

16. Zakon Ukrainy «Pro bukhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» vid 16.07.1999 r/ №996-XIV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

17. Nakaz Minfinu Ukrainy «Pro zatverdzhennya Metodichnykh rekomendatsiy zi skladannya zvituv upravlinnya» vid 07.12.2018 r. №982. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>.

18. Rozporyadzhennya Natsionalnoyi komisiyi, shcho zdiysnyuye derzhavne rehulyuvannya u sferi rynkiv finansovykh posluh «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro obovyazkovi kryterii i normatyvy dostatnosti kapitalu ta platospromozhnosti, likvidnosti, prybutkovosti, yakosti aktyviv ta ryzykovosti operatsiy strakhovyka» vid 07.06.2018 r. №850. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#Text>.

Received: 10.06.2021 / Review 11.23.2021 / Accepted 12.30.2021

